

VARUH GORSKE NARAVE

Varstvo gorske narave je bilo med programi usposabljanj Planinske zveze Slovenije zastopano že ob izvajanju usposabljanja gorskih stražarjev, ki je v nekaterih meddruštvenih odborih še živo. V času, ko skušamo k delovanju človeka v njegovem okolju pristopati celovito, ugotavljamo, da so vplivi človeka na gorski svet ter njegove žive in nežive sestavine veliko kompleksnejši od varovanja zaščitenih živalskih in rastlinskih vrst. Ob uveljavljanju programov ekološke sanacije planinskih koč, vzdrževanju planinskih poti ter organizaciji različnih oblik planinske dejavnosti (planinski izleti, pohodi, turni smuki, plezalni vzponi, tabori ...) potrebujemo v planinskih društvih in meddruštvenih odborih koordinatorje, ki bodo tako ob prenovi ali gradnji planinske koče kot ob vzdrževanju, označevanju in nadelavi planinskih poti, vodenju izletov, načrtovanju usposabljanj in oblikovanju programa (dejavnosti) planinskega društva znali ravnati in vzgajati v skladu z načeli varovanja gorske narave. Program za pridobitev strokovnega naziva Varuh gorske narave je nadgradnja in dopolnitev programa gorske straže, ta pa ostaja v pristojnosti planinskih društev in meddruštvenih odborov, ki so zainteresirana za osnovno usposabljanje svojih kadrov.

I. SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

1. Ime programa

Program usposabljanja se imenuje Varuh gorske narave.

2. Namen programa

Program je namenjen pridobitvi strokovne usposobljenosti s področja varovanja gorske narave za ljudi, ki bodo znotraj planinskih društev spremljali in usmerjali različne dejavnosti (usposabljanje, vzdrževanje, označevanje in nadelava planinskih poti, oskrba in gradnja planinskih koč ...) v skladu z načeli varovanja gorske narave.

Program usposabljanja je namenjen pridobitvi strokovne usposobljenosti za:

- vodenje odsekov za varstvo gorske narave in gorsko stražo v planinskih društvih (PD) in Meddruštvenih odborih (MDO),
- dajanje pobud, pripravo mnenj in predlogov ter za izvajanje oziroma vodenje vseh programskih aktivnosti in projektov v PD in MDO na področju spoznavanja in varovanja gorske narave ter za sodelovanje s pristojnimi Zavodi za varstvo naravne dediščine,
- načrtovanje, uresničevanje in izvajanje projektov Planinske zveze Slovenije in njenih komisij s sodelovanjem Komisije za varstvo gorske narave PZS, kot tudi projektov v sodelovanju s sorodnimi in nevladnimi organizacijami, ki s svojim delovanjem segajo v gorski svet (CAA, CIPRA, UIAA, CIAPM, MF in MW),
- mentorje planinskih skupin kot oblika stalnega oziroma dodatnega licenčnega usposabljanja, s katerim pridobijo poglobljena znanja s področja spoznavanja in varovanja gorske narave,
- za vodnike PZS, ki želijo poglobiti in razširiti znanja s področja spoznavanja in varovanja gorske narave in se tako usposobiti za načrtovanje in izvajanje različnih oblik planinske dejavnosti s poudarjeno naravoslovno vsebino,
- za markaciste, alpiniste, gorske reševalce, ki bodo znotraj svojih odsekov oziroma postaj odgovorni za področje spoznavanja in varovanja gorske narave,
- oskrbnike planinskih koč in njihove gospodarje, ki bi tako dodatno usposobljeni lahko učinkoviteje prispevali k varovanju gorske narave in zmanjševanju negativnih vplivov planinskih koč na okolje,
- pripravo in izvedbo predavanj s področja spoznavanja in varstva gorske narave v okviru sistema usposabljanj Planinske zveze Slovenije.

Splošni cilji:

- seznaniti se pomenom vsebin s področja spoznavanja in varovanja gorske narave za delovanje planinske organizacije,
- doseči razumevanje pojmov, dejstev, procesov in zakonitosti s področja žive in nežive narave in pestrosti življenja,
- pridobivanje dodatnih znanj, potrebnih za zaznavanje in razumevanje ekoloških pojmov,
- razvijati odgovoren odnos do okolja in narave in spodbuditi interes za njegovo aktivno varovanje,
- vzpodbujati spoznanja, da je človek sestavni del narave,
- razvijati spoštovanje do vseh oblik življenja in razumevanje o medsebojni povezanosti žive in nežive narave,
- spodbujati kritično presojanje o škodljivosti in negativnem vplivu pretiranih človekovih posegov v naravno okolje,
- seznaniti se z globalnim pomenom gorskih ekosistemov,
- vzpostaviti partnerstva pri aktivnostih za varovanje gorskega sveta.

Z usposabljanjem za strokovni naziv Varuh gorske narave želimo udeležence seznaniti:

- s planinsko dejavnostjo in njeno organizacijo,
- z namenom, nalogami in metodami dela udeležencev tečaja iz varstva gorske narave,
- z delovanjem okoljskih nevladnih organizacij,
- z naravi prijaznimi programi planinske dejavnosti,
- z geografijo gorskega sveta,
- s splošnimi ekološkimi pojmi,
- z zakonskimi predpisi o varstvu narave v gorah,
- z zavarovanimi območji in naravnimi parki,
- z onesnaževanjem in uničevanjem gorske narave ter vplivi množičnega obiska,
- z rastlinstvom v gorah in z zaščitenimi ter ogroženimi rastlinskimi vrstami,
- z živalstvom v gorah in zaščitenimi ter ogroženimi živalskimi vrstami.

Licenčno usposabljanje obsega dodatno usposabljanje. Dodatno usposabljanje je namenjeno obnavljanju obstoječega znanja, seznanjanju z novimi predpisi in spoznanji na področju spoznavanja in varovanja gorske narave.

3. Trajanje usposabljanja

Program usposabljanja obsega 42 ur teorije, 18 ur praktičnega dela in 12 ur izpitnih obveznosti, skupaj 72 ur. Izpitne obveznosti obsegajo: pisne in ustne izpite ter seminarsko nalogo (10 ur).

Preglednica 1: **Trajanje usposabljanja.**

	Teoretično (h)	Praktično (h)	Skupaj (h)
Varuh gorske narave	42	18	60
Izpitne obveznosti	12		12
Skupaj:	54	18	72

Tečaj se lahko organizira kot celota v sklenjeni obliki ali v več delih, lahko pa tudi kot nadgradnja (dopolnitev) drugih programov usposabljanj, ki imajo vsebovane vsebine spoznavanja in varovanja gorske narave. V primeru, da program izpeljemo kot nadgradnjo drugega programa, je potrebno navesti tudi stopnjo predhodne usposobljenosti izbrane ciljne skupine udeležencev (primer: Tečaj za gorskega stražarja).

4. Povezanost z drugimi programi

Program je usklajen s programom usposabljanja Mentor planinske skupine in programom usposabljanja Vodnik Planinske zveze Slovenije A kategorije (vodenje lahkih tur), kar udeležencem tega programa omogoča vključevanje v enotni sistem usposabljanja Planinske zveze Slovenije.

Program samo deloma vsebuje vsebine, ki jih predvideva Opredelitev strokovno-organizacijskega dela v športu (Strokovni svet Republike Slovenije za šport, 21. seja, 6. 11. 2002) za pridobitev naziva strokovno-organizacijski delavec 1.

Preglednica 2: **Mesto programa v petstopenjski lestvici.**

strokovno-organizacijski delavec 1.	strokovno-organizacijski 2.	strokovno-organizacijski 3.	strokovno-organizacijski 4.	strokovno-organizacijski 5.
44 ur	132 ur	300 ur	najmanj 700 ur	najmanj 2400
varuh gorske narave Planinske zveze Slovenije 72 ur				

5. Sestavljavci programa in izvajalci programa

Program usposabljanja je pripravil Odbor za usposabljanje Komisije za varstvo gorske narave Planinske zveze Slovenije, potrdila pa ga je Komisija za varstvo gorske narave na seji 31. 5. 2001. Ista komisija je program dopolnila na razširjeni seji 20. 10. 2001. Pri oblikovanju programa so sodelovali Damjan Jevšnik, Božo Jordan, Igor Maher, Borut Peršolja, Rozalija Skobe, Rudolf Skobe in Katja Šnuderl. Soglasje k programu je izdala Komisija za vzgojo in izobraževanje Planinske zveze Slovenije na 2. seji, dne 13. 11. 2003.

Izvajalec usposabljanja je Komisija za varstvo gorske narave Planinske zveze Slovenije oziroma njen Odbor za usposabljanje.

Organizatorji usposabljanja so lahko v sodelovanju z Odborom za usposabljanje KVGN tudi:

- meddruštveni odbori planinskih društev,
- in drugi izvajalci, ki izpolnjujejo pogoje za verifikacijo usposabljanja.

Udeleženci tečaja prejmejo pisna gradiva oziroma Priročnik za varuha gorske narave, v katerih so zbrani članki posameznih predmetov in tem.

6. Kadrovske zahteve za izvedbo programa in predvideni nosilci

Izvajalci programa bodo inštruktorji planinske vzgoje, ki imajo potrjeno licenco za predavanje vsebin varstva gorske narave. Pred prvim usposabljanjem varuhov gorske narave bo za te inštruktorje organiziran usklajevalni seminar. Kot predavatelji lahko nastopijo tudi strokovnjaki s posameznih področij spoznavanja in varovanja gorske narave.

Posamezne teme lahko predavajo le ustrezno usposobljeni strokovni delavci v športu na področju planinstva, ki izpolnjujejo pogoje iz preglednice potrebnih kvalifikacij za predavatelje – inštruktorje posameznih tem. Preglednico predpiše pristojen organ Planinske zveze Slovenije – Komisija za vzgojo in izobraževanje (KVIZ).

7. Predviden obseg vpisa

Za usposabljanje za pridobitev strokovnega naziva varuh gorske narave je vsako leto predvidenih 20 udeležencev.

II. PREDMETNIK

1. Število predmetov (razdeljeni na teoretične in praktične), obseg ur teh predmetov

Preglednica 3: Predmetnik programa.

Zap. št.	Skupina predmetov/ naziv	teoretično	praktično	opomba
1.	Varuhom gorske narave na pot	12		
1.1.	Planinstvo ali zakaj v gore?	1		
1.2.	Organizacija planinstva	1		
1.3.	Metode in organizacija dela odsekov za varstvo gorske narave	2		
1.4.	Namen, naloge in metode delovanja na področju varstva gorske narave	2		seminarska naloga
1.5.	Načrtovanje, izvedba in analiza akcij	2		
1.6.	Elementi metodike dela	4		
2.	Varstvo gorske narave	30	18	
2.1.	Geografija gorskega sveta	3	4	tura
2.2.	Splošni ekološki pojmi	3		
2.3.	Zakonski predpisi o varstvu narave v gorah	3		
2.4.	Zaščitena območja, naravni parki	3	5	tura
2.5.	Onesnaževanje in uničevanje gorske narave, vplivi množičnega obiska v gorah	4	3	
2.6.	Rastlinstvo in zaščitene rastlinske vrste	4	3	tura
2.7.	Živalstvo v gorah in zaščitene živalske vrste	4	3	tura
2.8.	Aktualna problematika varovanja gorskega sveta v zavarovanih območjih	4		
2.9	Priprava in izvedba projekta varstva gorske narave v okviru planinskega društva	2		
	SKUPAJ	42	18	
		60		
	izpitne obveznosti	12		

Učni načrt:

1. VARUHOM GORSKE NARAVE NA POT

1.1. Planinstvo ali zakaj v gore?

Cilj:

- spoznati pomen planinstva v človekovi dejavnosti,
- spoznati motive za hojo in doživljanje gora,
- spoznati povezave med planinstvom in varstvom gorske narave.

Snov:

Predstavitev programa in udeležencev. Predstavitev motivov za hojo in doživljanje gora.
Predstavitev pomena vsebin s področja spoznavanja in varstva gorske narave.

1.2. Organizacija planinstva

Cilj:

- spoznati se s planinsko organizacijo in njeno vlogo,
- spoznati sistem vzgoje in izobraževanja s področja planinstva,
- spoznati vlogo in pomen varuha gorske narave.

Snov:

Predstavitev organiziranosti planinske dejavnosti: planinsko društvo, Meddruštveni odbor, Planinska zveza Slovenije. Delovna skupnost planinskih zvez alpskih dežel (CAA). CIPRA - Slovenija.

Statut PZS, Častni kodeks slovenskih planincev, pravilniki. Naloge in oblike organizirane dejavnosti (odseki, komisije). Sistem usposabljanj znotraj PZS.

Vloga in pomen varuha gorske narave: usposabljanje, naloge, pravice in dolžnosti, registracija. Odbor varuhov gorske narave pri KVG N PZS.

Sodelovanje: Varuh gorske narave, Mentor planinske skupine, Vodnik PZS itd..

1.3. Organizacija in delo odsekov za varstvo gorske narave

Cilj:

- seznaniti se z varovanjem gorske narave znotraj planinske organizacije v preteklosti in danes,
- seznaniti se z nalogami in delom varuha gorske narave,
- spoznati organizacijo in delo odsekov za varstvo gorske narave ter komisije v PD, MDO in PZS.

Snov:

Organiziranost PD. Zgodovina delovanja odsekov za varstvo narave in gorsko stražo. Položaj in vloga odseka za varstvo gorske narave v PD danes. Povezovanje s sorodnimi dejavniki civilne družbe in institucijami in organi na področju varovanja gorske narave.

1.4. Namen, naloge in metode delovanja na področju varstva gorske narave

Cilj:

- seznaniti se z zgodovino varstva narave v planinski organizaciji,
- seznaniti se z vlogo in pomenom varuha gorske narave v preteklosti in danes,
- seznaniti se z nameni, nalogami in metodami delovanja na področju varstva gorske narave,
- spoznati naloge in oblike dela nevladnih organizacij,
- spoznati naravovarstveno vlogo in pomen mentorjev PS, VPZS, markacistov, alpinistov, gorskih reševalcev, oskrbnikov planinskih koč in gospodarjev.

Snov:

Vloga, naloge in pomen varuha gorske narave v preteklosti in danes. Delo v PD, MDO in PZS. Moralne vrednote VGN in njihov pomen. Vloga, naloge in pomen nevladnih organizacij ter povezovanje z njimi. Drugi strokovni delavci v športu na področju planinstva in alpinizma kot varuhi gorske narave (mentor planinske skupine, vodnik PZS, markacist, alpinist, gorski reševalec itd.).

1.5. Načrtovanje, izvedba in analize akcij

Cilj:

- seznaniti se z osnovnimi prvinami priprave naravovarstvene akcije,
- seznaniti se z izvajanjem vseh prvin akcije,
- seznaniti se z razlogi in utemeljenostjo analize.

Snov:

Izrazje: ekološka akcija, biološki izlet, pohod, tura. Predhodne priprave na akcijo. Zaporedje nalog. Neposredna izvedba. Vrednotenje ali evalvacija in analiza oz. razčlenitev akcije. Primeri iz prakse.

1.6. Elementi metodike dela

Cilj:

- seznanitev s cilji planinske vzgoje,
- seznanitev z vzgojno izobraževalnimi akcijami ter programi,
- seznanitev s pomenom načrtovanega delovanja,
- seznanitev z oblikami ter metodami poučevanja in učenja,
- spoznavanje planinske literature,
- navodila za izdelavo seminarских nalog.

Snov:

Predstavitev ciljev planinske vzgoje. Planinska šola. Tečaj gorništvа in tečaj za gorskega stražarja. Metode dela VGN. Metode dela VGN pri širjenju naravovarstvene kulture. Pri učenju in poučevanju: kako voditi, se učiti in učiti druge. Praktični primeri. Nazornost. Zgled. Metode in načini učenja in poučevanja varstva narave. Ekološki problemi izletov, taborov in drugih aktivnosti v naravi. Planinska literatura in pomen samoizobraževanja. Navodila za izdelavo seminarских nalog.

2. VARSTVO GORSKE NARAVE

2.1. Geografija gorskega sveta

Cilj:

- seznaniti se z osnovami geologije, z nastankom gora, kamninami, z delovanjem ledenikov, vode, vetra in sonca, z vplivom vode na preoblikovanje zemeljske površine;
- spoznati slovenska gorstva, predgorja in nižine.

Snov:

Osnove geologije. Nastanek gorstev, gora. Poznavanje osnovnih kamenin v Sloveniji in po svetu; teoretično in praktično (metamorfne, magmatske in sedimentne kamnine). Prelomi, narivi in pokrovi. Erozija. Delovanje ledenikov, vode, vetra, sonca. Poznavanje glavnih svetovnih gorstev. Poznavanje slovenskih gorstev, predgorja in nižine. Primernost za naravovarstvene dejavnosti.

2.2. Splošni ekološki pojmi

Cilj:

- spoznati osnovne ekološke pojme, odnose med živimi bitji in okoljem, odnose živih bitij med seboj, odnose med živalmi in rastlinami,
- spoznati ekološko ravnotežje,
- spoznati gorske ekosisteme.

Snov:

Osnove ekologije, ekološki faktorji, ekološka stopinja. Odnosi v naravi: ekologija, ekološki faktorji, biotop, biocenoza, ekosistem, naravno ravnotežje.

2.3. Zakonski predpisi o varstvu narave v gorah

Cilj:

- spoznati zakonske predpise o varstvu okolja,
- spoznati zakonske predpise s področja gorskega okolja in dejavnosti v njem,
- spoznati organe, v katerih pristojnosti je tudi varstvo gorske narave.

Snov:

Zakonski predpisi o varstvu okolja in gorskega sveta v R Sloveniji in njihovo izvrševanje. Državni organi, uprave in agencije, pristojni na področju varstva gorske narave in za razvoj gorskih območij.

2.4. Zaščitena območja, naravni parki

Cilj:

- spoznati, da je človek sestavni del narave in od nje odvisen,
- spoznati pomen varovanja naravnih okolij, zaščitena območja in naravne parke (pomen učilnice v naravi),
- spoznati, da je varstvo narave potreba celotne družbe, ne le posameznika.

Snov:

Človekova odvisnost od narave. Varovanje naravnih okolij, zaščitena območja in naravni parki v R Sloveniji: Triglavski narodni park, itd.

2.5. Onesnaževanje in uničevanje gorske narave, vplivi množičnega obiska v gorah

Cilj:

- spoznati vzroke onesnaževanja in uničevanja gorske narave,
- seznaniti se z negativnimi vplivi množičnega obiska gora (planinske kočje, planinske poti, gorsko kolesarjenje, turna smuka, motorne sani, padalstvo in zmajarstvo, različna letala, množične prireditve),
- naučiti se kritično presojati škodljivost in negativni vplivu pretiranih človekovih posegov v naravo,
- razvijati odgovoren odnos do okolja in narave,
- vzpodbuditi interes za aktivno varovanje narave.

Snov:

Vzroki onesnaževanja in uničevanja gorske narave, negativni vplivi množičnega obiska gora. Planinska aktivnost kot vzrok obremenjevanja narave (planinske kočje, planinske poti, izleti, pohodi, ture, tabori, turni smuki, plezalni vzponi, odprave itd.).

2.6. Rastlinstvo v gorah in zaščitene rastlinske vrste

Cilj:

- spoznati zaščitene rastlinske vrste, zgodovinski razvoj zaščite rastlin, značilna rastišča teh rastlin in načine varovanja in ohranjanja le teh,
- spoznati potrebo teh rastlin za njihovo preživetje.

Snov:

Narava v gorskem svetu. Višinski pasovi. Poznavanje glavnih rastlinskih vrst, njihovega življenja in prepoznavanja v naravi. Prilagojenost rastlin na življenje v gorah. Endemiti. Izogibanje območjem in oblikam dejavnosti v gorah, kjer bi lahko poškodovali rastlinstvo.

2.7. Živalstvo v gorah in zaščitene živalske vrste

Cilj:

- spoznati zaščitene živalske vrste, zgodovinski razvoj zaščite živali, značilna območja teh živali in načine varovanja in ohranjanja le teh,
- spoznati potrebe živali za njihovo življenje in preživetje.

Snov:

Poznavanje življenjskih navad ogroženih vrst živali. Izogibanje območjem in oblikam dejavnosti v gorah, kjer bi vznemirjali živali.

2.8. Aktualna problematika varovanja gorskega sveta v zavarovanih območjih

Cilj:

- spoznati aktualne dejavnosti na področju varovanja gorskega sveta v narodnem parku ali drugih zavarovanih območjih v gorskem svetu
- spoznati načine reševanja problemov z varstvenimi ukrepi in možnosti sodelovanja z upravo zavarovanega območja.

Snov:

Sodelovanje z upravo zavarovanega območja, aktualna problematika na temo varovanja gorskega okolja in načini reševanja problemov.

2.9 Priprava in izvedba projekta varstva gorske narave v okviru planinskega društva

Cilj:

- spoznati možnosti pridobivanja sredstev preko javnih razpisov,
- naučiti se, kako prijaviti projektno dokumentacijo za javni razpis.

Snov:

Načini objave javnega razpisa. Običajni postopek prijave projekta na razpis. Priprava popolne projektne dokumentacije.

2. Študijska in izpitna literatura

1. Aljančič, M. (ur.), 1995: Varstvo narave na Slovenskem. Ljubljana, Prirodoslovni muzej Slovenije, 86 str.
2. Bizjak, J. (ur.), Šolar, M. (ur.), 2001: Dvajset let pozneje 1981-2001: 20 let zakona o Triglavskem narodnem parku - zbornik. Bled, Javni zavod TNP, 112 str.
3. članki iz specializiranih in strokovnih revij (Planinski vestnik, Alpinistični razgledi, Grif, Climbing, Šport)
4. Golnar, T. 1997: Gorniška tura kot pedagoški proces. Revija Šport, 45, Ljubljana.
5. Golnar, T. 1999: Alpinistična šola. Planinska zveza Slovenija, Ljubljana.
6. Jordan, B. 1998: Organizacija planinstva in vodništva.
7. Kristan, S. 1993: V gore... Izletništvo, pohodništvo, gornišтво. Didakta, Radovljica.
8. Kristan, S. 1998: Šola v naravi. Didakta, Radovljica.
9. Lovska zveza Slovenije, 1995: Alpski svet
10. Maher Igor, 1990: Tujci in tujki v belem gorskem svetu: ekologija. Planinski vestnik št. 12 (1990), str. 529-533. Ilustr.
11. Maher Igor, 1993 : Gore, stebri civilizacije? : ekologija visokogorja. Gea št. 6 (junij 1993).
12. Mlač, B. 1999: Oprema za gore in stene. Planinska zveza Slovenija, Ljubljana.
13. Močivnik Marijan, 1992: Gorski svet - varstvo in razvoj. Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije, Ljubljana, Društvo inženirjev in tehnikov gozdarstva, Bled.
14. Plut, D., 1998: Varstvo geografskega okolja. Ljubljana, Oddelek za geografijo FF, 311 str.
15. Pregled stanja biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti v Sloveniji. 2001, Ljubljana, MOP-Agencija RS za okolje.
16. Različni avtorji, 1992: Rdeči seznam ogroženih živalskih vrst v Sloveniji.
17. Raztresen Marjan, 1989 : Dolga pot do (za)varovanja : med čakanjem in razpravami pa gorski svet propada. Planinski vestnik št. 11 (1989), str. 473-475.
18. Skoberne, P. 1983: Zavarovane rastline. Planinsko društvo Škofja Loka, Škofja Loka.
19. Statut PZS.
20. Stergar Aleš, 1990: Moratorij za nove posege v naš gorski svet : okrogla miza o prihodnosti Alp. Delo št.136 (13.VI.1990), str.20.
21. Strojini, Tone, 1995: ABC o varstvu okolja. Slovensko ekološko gibanje, Ljubljana.
22. Uredba o zavarovanih živalskih vrstah (Ur. list RS, št. 57/93).
23. Več avtorjev, 1982: Narava v gorskem svetu. Planinska zveza Slovenija, Ljubljana.
24. Več avtorjev, 1983: Planinska šola. Planinska zveza Slovenije, Ljubljana.
25. Več avtorjev, 1983: Planinski vodnik. Planinska zveza Slovenije, Ljubljana.
26. Vidic, J., 2001: Varstvo živalskih vrst v okviru varstva narave. Gozdarski vestnik 59/9, str. 374-380.
27. Vodila o delu PZS in PD,
28. Vrhovec, T., 1993: Nasveti obiskovalcem gora: smernice Komisije za varstvo narave pri UIAA. Planinski vestnik 93/9, str. 382-383.
29. Wraber, P. Skoberne, 1989: Rdeči seznam ogroženih praprotnic in semenk Slovenije
30. Živi svet Slovenije – Zbirka diapozitivov s spremnimi besedili.
31. Zakonodaja s področja varstva okolja in ohranjanja narave

3. Vertikalna in horizontalna povezanost predmetov programa (način in možnost prehoda po stopnjah usposabljanja, način)

Program je vertikalno povezan s programom usposabljanja mentor planinske skupine, programi usposabljanja vodnik Planinske zveze Slovenije in programom usposabljanja inštruktor planinske vzgoje. Program je horizontalno povezan z osnovnim študijskim programom Fakultete za šport Univerze v Ljubljani (predmet Planinstvo v obsegu 105 ur) in usmeritvenim predmetom Planinstvo (160 ur). Program je horizontalno povezan tudi z osnovnim študijskim programom Oddelka za razredni pouk Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru (izbirni predmet Aktivnosti v naravi v obsegu 90 ur in neobvezni izbirni program za pridobitev naziva vodnik Planinske zveze Slovenije v obsegu 45 ur).

III. POGOJI ZA VPIS

Gre za novo obliko v sistemu planinskega usposabljanja. Udeleženci morajo imeti končano (ali v zadnjem letniku izobraževanja) najmanj V. stopnjo splošne izobrazbe. Potrebne so tudi planinske izkušnje. Ciljne skupine so: absolventi planinske šole, tečaja gorništvu in tečaja za varstvo narave in gorske straže, mentorji planinskih skupin, vodniki PZS, markacisti, alpinisti, gorski reševalci itd.

Za nemoteno in varno sledenje izvedbi programa potrebujejo udeleženci naslednjo planinsko opremo: planinski čevlji, nahrbtnik, planinski zemljevidi območja seminarja v merilu 1 : 25.000, fotoaparati, daljnogled.

Udeleženci tečaja pripravijo v okviru sklenjenega tečaja ali tečaja v več delih usposabljanja, eno seminarsko nalogo. Vsebina seminarske naloge: tema s področja spoznavanja in varovanja gorske narave.

V predmetniku predvidene ure za planinsko turo: izlet, pohod ali turo je potrebno izvesti v obliki učne metode, s posebno pripravo za vsak dan.

Po uspešnem preverjanju znanja z nalogami objektivnega tipa in oddani in pozitivno ocenjeni seminarski nalogi dobi udeleženec naziv varuh gorske narave.

IV. POGOJI ZA DOKONČANJE USPOSABLJANJA

Strokovni naziv varuh gorske narave pridobi udeleženec tečaja, ki je bil izveden v skladu s tem programom in je opravil vse predpisane obveznosti. Z enotnim nazivom varuh gorske narave označujemo tako moške kot ženske udeležence programa. Strokovne nazive podeljuje Planinska zveza Slovenije oziroma Komisija za varstvo gorske narave Planinske zveze Slovenije, ki vodi tudi register VGN.

Strokovni naziv varuh gorske narave pridobi udeleženec tečaja, ki je prisoten na vseh predavanjih in pri praktičnem delu, najmanj pa pri 80 % števila ur, in ki je uspešno opravil pisni preizkus znanja – izpit in 60 dni po pisnem izpitu oddal seminarsko nalogo, pozitivno ocenjeno s strani izbranega mentorja. Udeleženec, ki pisnega dela izpita ne opravi pozitivno, ima možnost ustnega zagovora pred tričlansko komisijo zbora predavateljev tečaja, ki ga imenuje Odbor za usposabljanje KVGn.

V. NAVEDBA NAZIVA

Zadnji dan usposabljanja udeleženci usposabljanja prejmejo potrdilo o udeležbi, ki ga izda nosilec usposabljanja. Ko udeleženec opravi vse izpitne obveznosti, mu nosilec usposabljanja z ugotovitvenim sklepom podeli naziv "varuh gorske narave" in izda potrdilo o usposobljenosti.

Udeležencu tečaja, ki ne izpolni vseh predvidenih obveznosti, strokovnega naziva ne more pridobiti. Nad takim ugotovitvenim sklepom Odbora za usposabljanje KVGn se lahko pritoži neposredno na Komisijo za varstvo gorske narave.

Varuh gorske narave mora vsake tri leta podaljševati licenco za opravljanje strokovnega dela na področju planinstva – varovanja gorske narave. V dodatno licenčno usposabljanje varuhov gorske narave se lahko vključijo vsi, ki so pridobili strokovni naziv varuh gorske narave.

Preglednica 4: Predmetnik dodatnega licenčnega usposabljanja.

Zap. št.	Naziv predmeta oz. teme	Teoretično (h)	Praktično (h)
1.	Zakonski predpisi o varstvu narave	1	-
2.	Uničevanje in onesnaževanje gorske narave ter primeri dobre prakse	1	2
3.	Vplivi množičnega obiska v gorah	1	2
4.	Aktualna problematika varovanja gorskega sveta	1	
		4	4
		8	
	Izpitne obveznosti:	1	
	Skupaj:	9	

Za uspešno končan licenčni seminar je potrebna 100 % udeležba pri teoretičnem in praktičnem delu.

Licenčni seminarji so objavljeni na uradnih straneh Obvestil Planinske zveze Slovenije, spletnih straneh Športno informativnega centra in v Koledarju planinskih dejavnosti PZS za posamezno leto.

VI. VERIFIKACIJA PROGRAMA

V primeru organizacije tečaja s strani zunanjih izobraževalcev (MDO PD, itd.), mora le-ta v razpisu navesti Planinsko zvezo Slovenije kot so-organizatorja. Za verifikacijo usposabljanja in licenčnega usposabljanja je zadolžen Odbor za usposabljanje pri Komisiji za varstvo gorske narave PZS. Pri konkretni izvedbi seminarja je lahko število ur v odvisnosti od usposobljenosti, predhodne priprave in konkretnega znanja udeležencev tečaja v celoti za 15% višje ali manjše.